

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

Редакційна колегія:

А. М. Куліш – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
О. М. Рєзнік – доктор юридичних наук, доцент;
Ю. В. Гаруст – доктор юридичних наук, доцент;
В. В. Пахомов – доктор юридичних наук, доцент;
В. В. Сухонос – доктор юридичних наук, професор;
В. М. Завгородня – кандидат юридичних наук, доцент;
В. М. Власенко – кандидат історичних наук, доцент;
А. В. Стеблянко – аспірантка ННІ права СумДУ.

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 8 від 27 квітня 2020 року)*

Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції : у 2 ч. (м. Суми, 21–22 травня 2020 року) / редколегія: проф. А. М. Куліш, О. М. Рєзнік. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – Ч. 2. – 428 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів», що містять результати теоретичних досліджень та окремі питання актуальних проблем щодо реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 8 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Литвиненко Є.В. ЕВОЛЮЦІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	9
Шевцов Я.А., Резнік О.М. ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ВВЕДЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕСПЛАТУ АЛІМЕНТІВ ТА НОВЕ СТЯГНЕННЯ У ВИДІ СУСПІЛЬНО-КОРИСНИХ РОБІТ.....	12
Андрійченко Н.С. ОЦІНКА КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ЯК ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ.....	16
Колеснікова М.В. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОРГАНАМИ ПОЛІЦІЇ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	21
Голуб В.І., Куліш А.М. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ ЗАКОНОДАВСТВОМ ПРАВИЛ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.....	23
Полянська Є.А., Резнік О.М. РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ВРАХОВУЮЧИ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД.....	26
Солдатенко М.Д. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАТУСУ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО.....	29
Байдюк І.І. ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ З ІНШИМИ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ.....	32
Ткаченко Т.В. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕВТАНАЗІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	37
Бейгул М.А., Фоменко Ю.О. ПОНЯТТЯ ТА ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ.....	41
Муляр Г.В. АКсіОЛОГІЧНИЙ МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я.....	45
Журавель Я.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ.....	48
Мельник В.І., Гаруст Ю.В. РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	52
Кириченко А.В. ФЕЙКОВА ІНФОРМАЦІЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ.....	57
Горій В.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ.....	59
Терехова О.О. КОМПЕТЕНЦІЯ ОКРУЖНИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ УКРАЇНИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЇХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ.....	62
Думчиков М.О. КІБЕРАТАКИ ЯК НОВІТНЯ ЗАГРОЗА ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ.....	66
Костенко З.В. МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ТА ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	69
Неверова С.А. ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ ТА ПОРЯДКУ ЇЇ РОЗКРИТТЯ.....	73
Орлов О.Л. ОСНОВНІ ПРАВОВІ РЕЖИМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ОБІГУ ІНФОРМАЦІЇ.....	76
Шевцов Я.А. ПРО ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В РАМКАХ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ Е-УРЯДУВАННЯ.....	81
Котельницька В.Л. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СУДУ В УКРАЇНІ.....	85
Коваленко А.Л. ПРАВОВІ ОСНОВИ РЕФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	90

повасіуі (дата звернення: 05.04.2020).

3. Право інтелектуальної власності: підручник /за заг. ред. О. І. Харитонової. Київ. «Юрінком Інтер», 2011. URL: <https://studfile.net/preview/5170123/>.

4. Асадчев Ю. Суть та проблеми кримінально-правового захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Lexliga Law Firm. 2016. URL: <http://lexliga.com/ua/novosti/sushhnost-i-problemyi-ugolovno-pravovoj-zashhityi-prav-intellektualnoj-sobstvennosti-v-ukraine>.

ЗАСТОСУВАННЯ РИЗИК ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Внукова Н. М.

*д. е. н., професор, професор кафедри банківської справи і фінансових послуг
Харківського національного економічного університету ім.С.Кузнеця,
провідний науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
Національної академії правових наук України*

Система фінансового моніторингу регулюється міжнародними стандартами [1, 8] і спрямована на протидію відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (ПВК/ФТ) на основі використання ризик орієнтованого підходу (РОП) [2]. У теперішній час запроваджуються методики оцінки ризиків у сфері ПВК/ФТ на національному рівні. В Україні двічі здійснено Національну оцінку ризиків (НОР) у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, остання відбулась 2019 року [4], тому підвищується актуальність вивчення та аналізу застосування РОП до реформування системи фінансового моніторингу [5].

НОР за законом [6] – це система заходів, що вживаються суб'єктами державного фінансового моніторингу, уповноваженими органами державної влади із залученням інших суб'єктів (за потреби) з метою визначення (виявлення) ризиків (загроз) ВК/ФТ, їх аналіз, оцінка та розроблення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків.

Управління ризиками фінансового моніторингу спрямоване на побудову гарантій стійкості фінансової системи в країні. НОР сприяє виробленню рекомендацій та визначенню пріоритетів щодо удосконалення системи фінансового моніторингу і посилення вимог на основі РОП до суб'єктів первинного фінансового моніторингу (СПФМ) певних видів фінансово-економічної діяльності.

На законодавчому рівні РОП визначений як оцінка (переоцінка) та розуміння

ризиків ПВК/ФТ, а також вжиття відповідних заходів щодо управління ризиками у спосіб та в обсязі, що забезпечують мінімізацію таких ризиків залежно від їх рівня. Високий ризик відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [6] – це результат оцінки ризику СПФМ, що базується на результатах аналізу сукупності критеріїв, передбачених законодавством та внутрішніми документами цього суб'єкта, та який свідчить про високу ймовірність використання його для ВК/ФТ. Особливістю законодавчих змін щодо запровадження РОП є введення поняття «неприйнятно високий ризик», який визначено як максимально високий ризик, що не може бути прийнятий СПФМ відносно клієнта, відповідно до внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу.

Для убезпечення від такого рівня ризику необхідна належна перевірка, для чого виділено у визначеннях посилені та спрощені заходи належної перевірки, які спрямовані на мінімізацію цих ризиків.

Поняття щодо ризиків – небезпеки (уразливі місця) для СПФМ – це загроза бути використаним з метою ВК/ ФТ під час надання ними послуг відповідно до характеру їх діяльності.

Відповідно до ст. 3 Закону [6] основним принципом запобігання та протидії ВК/ФТ в є використання РОП під час проведення фінансового моніторингу. СПФМ зобов'язаний у своїй діяльності застосовувати РОП, враховуючи відповідні критерії ризику [7], зокрема, пов'язані з його клієнтами, географічним розташуванням держави реєстрації клієнта або установи, через яку він здійснює передачу (отримання) активів, видом товарів та послуг, що клієнт отримує від СПФМ, способом надання (отримання) послуг.

З економічної точки зору РОП має бути пропорційний характеру та масштабу діяльності СПФМ і здійснюється в порядку, визначеному внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу з урахуванням рекомендацій відповідних суб'єктів державного фінансового моніторингу за видами діяльності. Між тим СПФМ зобов'язаний здійснювати оцінку/переоцінку ризиків за критеріями, визначеними самостійно, тримати її в актуальному стані і мати як свій ризик-профіль, так і ризик-профіль своїх клієнтів.

При визначенні критеріїв ризиків СПФМ повинен враховувати типологічні дослідження у сфері запобігання та протидії ВК/ФТ [3], підготовлені Держфінмоніторингом України, та оприлюднені ним на своєму веб-сайті, результати НОР, рекомендації суб'єктів державного фінансового моніторингу, підготовлених з урахуванням міжнародних стандартів, які зокрема, звертають велику увагу на неприбуткові організації, щодо яких СПФМ зобов'язаний вживати заходів для мінімізації

ризиком бути використаним з метою відмивання коштів.

При проведенні фінансового моніторингу враховуються міжнародні рекомендації [1,8] щодо ризиковості країн, визначених ФАТФ як таких, де не застосовуються або застосовуються недостатньою мірою заходи з ПВК/ФТ.

Для забезпечення ефективного управління ризиками внутрішні документи з питань фінансового моніторингу повинні містити процедури, достатні для запобігання використанню послуг та продуктів СПФМ для відмивання коштів. Держфінмоніторинг, інші органи державної влади та правоохоронні органи здійснюють пріоритизацію міжнародного співробітництва з урахуванням результатів НОР.

Відповідно до ст.32 Закону [6] визначена кримінальна відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Рівень та суть такої відповідальності повинна бути криміналізована за міжнародними вимогами [8]. До СПФМ можуть бути застосовані штрафи за незабезпечення належної організації та проведення первинного фінансового моніторингу, відсутність відповідної системи управління ризиками, повторне невиконання вимог суб'єктів державного фінансового моніторингу про усунення виявлених порушень та/або про вжиття заходів для усунення причин, що сприяли їх вчиненню, - у розмірі до 10 відсотків загального річного обороту, але не більше 7950 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [6].

За результатами НОР [4] встановлено основні показники результатів аналітичної та контрольної-перевірочної роботи ДФС за 2016-2018 рр., які свідчать, що кількість складених повідомлень про фінансові операції, які можуть бути пов'язані з ВК, зростає від 1221 (2016) до 2305 (2018). Між тим динаміка складених матеріалів з ознаками кримінальних правопорушень уповільнилась з 1573 (2016) до 1191 (2018), а з ознаками злочинів ВК (ст. 209 КК України) знаходилась на рівні 400 одиниць з незначними коливаннями. Загальна сума виявлених легалізованих доходів зростає з майже 6 млн грн. (2016) до приблизно 43 млн грн (2018).

Висновок. Пріоритетним нововведенням у змінах законодавства щодо ПВК/ФТ відповідно до міжнародних стандартів ФАТФ є запровадження повною мірою ризик орієнтованого підходу у діяльності всіх рівнів системи фінансового моніторингу. Покарання за злочинну діяльність, пов'язану з ВК/ФТ, представлено у статтях Кримінального кодексу України, і має як довгі терміни позбавлення волі, так і штрафні санкції щодо посадових осіб СПФМ. Завданням РОП є превентивна діяльність щодо мінімізації ризиків і запобігання та попередження такої злочинної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. The FATF Recommendations. URL: <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatf-recommendations.html> (дата звернення: 31.01.2020).
2. Внукова Н. М. Застосування ризик орієнтованого підходу для розвитку системи фінансового моніторингу // INFOS-2019: Збірник тез доповідей учасників Міжнародного форуму з інформаційних систем і технологій, м. Харків, 24-27 квітня 2019 року. Харків, 2019. С. 18–21.
3. Внукова Н. М. Ризик орієнтований підхід і використання типологій у системі фінансового моніторингу // 25 років становлення Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ: славетна історія та горизонти майбутнього: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 лютого 2020 року, м. Суми) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2020. С. 337–339.
4. Звіт про проведення Національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. URL: <https://finmonitoring.in.ua/NRA2019.pdf> (дата звернення: 10.04.2020).
5. Пономаренко В. С., Внукова Н. М., Колодізев О. М., Ачкасова С. А. Вплив державного регулювання на розвиток ризик-орієнтованої системи фінансового моніторингу України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2019. № 2 (29). С. 419–429. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/171986> (дата звернення: 28.03.2020).
6. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-ІХ. *Голос України*. 2019. 28 грудня. №251.
7. Про затвердження Критеріїв ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Наказ Міністерства фінансів України від 08.07.2016 р. № 584. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z1047-16>.
8. Рекомендации FATF. Международные стандарты по противодействию отмыванию денег, финансированию терроризма и финансированию распространения оружия массового уничтожения: пер. с англ. М.: Вече, 2012. 176 с. URL: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF-40-Rec-2012.pdf>.

ПРОТИДІЯ РЕКЛАМІ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ

Кордунян І. В.

Студентка III курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Бондаренко О. С.

к. ю. н., старший викладач кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

У кожному місті України можна побачити розписані незрозумілими написами будинки та паркани, такими як «фени, усі марки», «солі, марки ...» та багато інших. Ці написи є, так званим, маркетингом наркобізнесу. Вони містять назву сайту, електронної пошти, інтернет-сторінок у соціальних мережах, де можна придбати наркотичні засоби. Створення написів на будинках, парканах та інших місцях можна вважати пропагандою наркотиків. На сьогоднішній день кримінальним законодавством України не передбачена відповідальність за такі дії.

28 липня 2019 до Верховної Ради України надійшов Проект Закону № 10336 про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо кримінальної відповідальності за рекламу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, метою якого є боротьба з рекламою наркотичних засобів. У законопроекті пропонується доповнити КК України ст. 315-1 «Реклама наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів», відповідно до якої рекламою наркотичних засобів вважатиметься розміщення будь-яким способом написів у громадських місцях, на фасадах будинків тощо, які містять інформацію щодо інтернет-сайтів, номерів телефонів продавців [1]. Відповідальність за цей злочин полягатиме у позбавленні волі на строк від 5 до 7 років, а за повторне вчинення цього злочину, а також інших пов'язаних з наркотичними засобами злочинів – до 10 років. Проте, на даний момент проект відкликано.

Розміщення реклами на будинках та парканах можна розглядати ще й як пошкодження чужого майна, тобто вандалізм. На практиці ці дії не можна кваліфікувати за ст. 194 КК України. 2 липня 2014 у Верховній Раді України був зареєстрований Проект Закону № 4220а про внесення змін до статті 194 Кримінального кодексу України (щодо відповідальності за вандалізм), яким пропонується визначити поняття «вандалізму», під яким розуміється осквернення, пошкодження або руйнування будівель та інших споруд, у тому числі пам'ятників, які не включені до Державного реєстру національного культурного надбання, а також об'єктів єдиної транспортної системи, їх складових частин та іншого майна, розміщеного у громадських місцях [2, 6].

Найпоширенішим місцем для реклами наркотичних засобів є мережа Інтернет. Світ інформаційних технологій, а особливо соціальних мереж, таких як Facebook, Instagram,